

D. Feestnamiddag op 13 december 1987.

(Hulde aan sekretaris Jos Rau)
werd

Het werkjaar van onze Heemkundige Kring op 13 dec '87 besloten met de traditionele feestnamiddag. Tegen 14.30 uur was de zaal "Noorderwind" te Heist reeds behoorlijk volgelopen, zodat we we nogmaals mochten spreken van een meevaller. Niet alleen het aantal deelnemers was een succes, maar het programma zelf was ook een voltreffer.

De namiddag werd ingezet door Voorzitter René De Keyser, die allen van harte welkom heette, en in 't bijzonder de heer en mevrouw Jos Rau, die op deze bijeenkomst de speciale eregasten waren. De Voorzitter deelde eveneens mede dat de heer Maurits Dekeyzer zijn ontslag als bestuurslid had ingediend. Hij werd dan ook bij deze gelegenheid van harte bedankt voor zijn jarenlange onbaatzuchtige inzet voor onze St.-Guthagokring.

De gastspreker van deze namiddag was de heer Guido Burggraeve, conservator van het Natuur- en Vogelreservaat 'Het Zwin', een gebied dat ons allen nauw aan het hart ligt. Dit natuurgebied, aldus de spreker, is in de loop van de recente geschiedenis herhaalde malen in zijn bestaan bedreigd geworden. Meer bepaald al rond 1950, toen de Nederlanden plannen opvatten om in het kader van het deltaplan de toegang van de Noorzee tot de Zwinvlakte volledig af te sluiten. Hierdoor zouden de specifieke flora en fauna van dit unieke gebied verloren zijn gegaan. Gelukkig is het niet zo ver gekomen.

Een tweede bedreiging waren de plannen van de Belgische Staat om een autoweg, de Koninklijke Baan, doorheen het gebied aan te leggen om alzo de Breskens te bereiken. Dank zij de energieke tussenkomst van de familie Lippens, aldus de spreker, is het gelukkig nooit zover gekomen. Een derde en meer actuele bedreiging is het probleem van de grote zandtoevoer in de Zwinvlakte, door de zandopspuitingen in Knokke-Heist zelf. Hierdoor ontvangen de slikken (die normaal elke dag onder water komen ... te staan bij hoogtij) teveel zand dat dan uiteraard bezinkt. Wanneer er dan niets ondernomen wordt om de voortschrijdende verzanding tegen te gaan, zal dit voor gevolg hebben dat het lamsoor (Zwinneblomm) zal verdrongen worden door de gewone obione (zoutmelde). Hiermee wordt weer eens geïllustreerd hoe broos de natuur wel is.

Wat de soorten planten betreft, zijn deze vooral afhankelijk van de plaats waar ze tot groei komen. We kunnen een onderscheid maken tussen de slikke (bij vloed overstroomd) en de schorre (alleen bij springvloed of stormen onder water). Een typische plant op de hoogste delen van de slikke is de zeekraal, een vlezige, bladloze plant van maximum 30 cm hoog, met gezwollen stengels die vol water zitten. Andere planten die vermeld werden, waren: de zilte en de gerande schijnspurrie, de zeealsem, de zulte of aster, het melkkruid, de hertshoornweegbree, lamsoor, engels gras, schorrekruid en zilver-schoon. Deze laatste gedijdt in de hoogste zone op het vloedmerk van de springgetijden. Als zeer zeldzame plant werd de gesteelde obione vermeld.

Niet alleen aan de flora, maar eveneens aan de fauna werd veel aandacht geschonken bij de voorstelling van de kleurendia's. Dit gebied is een waar paradijs voor de vogels. Het zou ons zeker te ver leiden om hier alle soorten op te sommen die aan bod gekomen zijn en waarbij eveneens gewezen werd op de binding die ze hebben

met hun omgeving. Eén feit is zeker: dat zelfs voor niet ingewijden de lezing van Guido Burggraeve de verplaatsing naar "Noorderwind" in Heist zeker de moeite waard was. Voor velen zal het ook een stimulans zijn om een of ander werk over 'Het Zwin' aan de schaffien waarin de fauna en de flora beschreven worden. Zo heeft de heer Burggraeve onlangs een boek gepubliceerd met als titel "Het Zwin, leven tussen land en zee", uitgegeven bij Marc Vandewiele, Brugge 1987 (995 fr). In 1974 verscheen ook van de hand van Edgard Kesteloot "Natuur- en Vogelreservaten van België: 1. Het Zwin", in de reeks Artis-Historia.

Het werd dan ook stilaan tijd om plaats te nemen aan de koffietafel. Maar vooraleer dit kon gebeuren werd, zoals aangekondigd in de Sint-Guthagotijdingen, de medestichter-sekretaris van de Kring, Jos Rau, die op 2 november '87 de leeftijd van 80 jaar had bereikt, gehuldigd. De laudatio werd uitgesproken door onze Voorzitter René De Keyser. De tekst van deze toespraak wordt hieronder afgedrukt, zodanig dat wij hierop niet dienen in te gaan. Hierin wordt vooral gewezen op de grote diensten die hij bewezen heeft aan de Kring en op zijn spreekwoordelijke encyclopedische kennis van de Zwinstreek en de geschiedenis in het algemeen. Zijn eveneens overgelukkige echtgenote werd evenmin vergeten en zij werd in de bloemetjes gezet.

Onder de talrijke aanwezigen aan de koffietafel, was ook de E. H. Antoon Lowyck, die als afgevaardigde van Het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde een korte huldetoespraak hield en wees op de verdiensten van de gevierde, als lid van de bestuursraad van het Westvlaams Verbond. Interessant om te weten is dat de Eerw. Heer Almoezenier Lowyck eveneens betrokken is geweest bij het pril- le begin van de Heemkundige Kring Sint-Guthago, één der allereerste heemkundige kringen van West-Vlaanderen! Als verrassingsgeschenk - en dit zal ongetwijfeld door Jos Rau zeer gewaardeerd zijn - werd hem door onze Voorzitter een mooi ingebonden boekdeel overhandigd waarin de vele historische en heemkundige artikels en verhalen zijn gebundeld, die hij gedurende zijn rijkgevlude loopbaan bijeengeschreven heeft, o.a., zo werd mij verteld, de artikels uit het schooltijdschrift "Concordia" uitgegeven door het St.-Franciscus-Xaverius Instituut te Brugge.

Deze feestelijke huldezitting werd besloten met een gezellige koffietafel. Nadien konden de aanwezige Leden het speciale dubbelnummer van "Rond de Poldertorens" meenemen naar huis; m.a.w. de 29e jaargang nr. 3 en 4, met interessante bijdragen, opgedragen aan de gevierde.

Ad multos annos Jos Rau: nog vele jaren in ons midden!

Daniël Heyneman.

* * * * *

*

- Toespraak van Voorzitter René De Keyser, op 13 dec. 1987.

Bij de inleiding van deze bijeenkomst heb ik gezegd dat we ook een bijzonder verdiende hulde willen brengen aan onze secretaris Jos Rau voor het vele verdienstelijk werk dat hij voor de Kring heeft gedaan en nog doet.

Gedurende ^{de} ruim 30 jaren die wij Jos kennen, hebben we hem leren waarderen als een bijzonder ontwikkeld, maar ook een zeer bescheiden man. Als leraar heeft hij veel studenten, die nu in het volle leven staan, hun vorming voor dit leven helpen geven. Geen moeite was

hem daarbij te veel. De schaarse vrije uurtjes waarover hij toch nog beschikte, werden dan nog gebruikt om de studenten belangstelling bij te brengen voor toneel, voor de natuur en vooral voor de geschiedenis van hun stad en streek.

Als geboren Bruggeling kent hij zijn stad tot in alle hoekjes en kantjes met alle gevels en steegjes. Als heemkundige voelt hij zich daar thuis; maar hij is nooit kortzichtig geweest. Ook de omgeving van Brugge en vooral het Noorden - dat een zeer belangrijke rol heeft gespeeld in het ontstaan van Brugge-stad - interesseerde hem sterk. De geschiedenis van het ontstaan van Brugge is immers onafscheidelijk verbonden met de geschiedenis van het Noorden. Met de fiets, en later met de bromfiets, doorkruiste hij de streek en ontdekte het waarom van straatjes en waterlopen, van hoogten en laagten. Vooral over die bijna onopvallende hoogten, waar vroeger een fort heeft gestaan, wilde hij het fijne weten. Daarom ging hij op zoek in archieven en bibliotheken en bij mensen ter plaatse. Iedereen die zijn streek of stad lief heeft, wil immers méér daarover weten.

U kent allen de uitdrukking "Soort zoekt soort". Ik kwam met Jos in contact gedurende de historische stoet in Oostkerke in 1954 ter gelegenheid van de inhuldiging van de nieuwe kerk. Nadien troffen we elkaar (samen met andere belangstellenden uit het omliggende) bij het bezoeken van tentoonstellingen of het bijwonen van voordrachten. Op die manier wakkerden we, bijna ongemerkt, onze belangstelling aan op heemkundig gebied.

Een en ander leidde er toe dat we een heemkundige kring zouden stichten met behulp van aalmoezenier Antoon Lowyck. Een vereniging staat of valt echter bijna altijd met de secretaris. Jos kreeg meteen die zo belangrijke functie toebedeeld bij de jonge kleine Heemkundige Kring Sint-Guthago, die toen plusminus 20 leden telde en hij heeft dit zo goed gedaan dat diezelfde Kring nu, bijna dertig jaar later, bloeiender is dan ooit met om en bij de 400 leden!

De teksten en artikels van de leden, bestemd voor opname in "Rond de Poldertorens", zag hij met buitengewone zorg na, zowel op historisch als op taalkundig gebied. Ons tijdschrift heeft hij jarenlang getypt, gestencileerd, samengelegd en postklaar gemaakt. Het mededelingsblad "St.-Guthagotijdingen" werd door hem gesticht en klaargemaakt. Hij is eveneens medestichter van het heemkundig museum Sincfala hier in Heist, dat helaas nog te weinig gewaardeerd wordt. Jos legde ook de grondslagen voor de bibliotheek van de Kring, waarvan we fier kunnen zeggen dat die thans is uitgegroeid tot één der beste heemkundige bibliotheken. Jos behoort ongetwijfeld tot de meest verdienstelijke mensen van het Noorden, op heemkundig gebied!

Ik wil hier even de doelstellingen van van onze Kring in herinnering brengen:

1. Samenwerken om te waken over ons cultureel en historisch bezit en helpen beletten dat het vernietigd of ontvreemd wordt.
2. Samenwerken om ons cultureel en historisch bezit beter te leren kennen door persoonlijke studie en door werkvergaderingen.
3. De eerste twee doelstellingen aanwakkeren bij de bevolking van onze streek door voordrachten, geleide wandeltochten en eventueel door een tijdschrift.

Beter dan wie ook, heeft Jos deze doelstellingen helpen verwezenlijken!

Hij zaaide in "Rond de Poldertoens" het heemkundig zaad dat in de streek welig opschoot en veel verdienstelijke heemkundigen heeft gekweekt. De geschiedenis van onze streek werd uitgediept en te boek gesteld in ons tijdschrift en in afzonderlijke publikaties die U allen kent. De gegevens die aldus bijeengebracht werden zijn zo degelijk dat ze de traditionele geschiedschrijving beïnvloed hebben en soms zelfs universiteitsprofessoren hun zienswijze hebben doen wijzigen...

Ik meen dat ik de tolk ben van U allen, wanneer ik Jos Rau voor aldat onbaatzuchtig werk ten voordele van de gemeenschap in het algemeen en van de Heemkundige Kring Sint-Guthago in het bijzonder, zeer hartelijk dank en huldig. We kunnen hem nooit vergoeden voor al wat hij voor de Kring gedaan heeft. Maar als blijk van ons aller dankbaarheid bieden wij hem, uit naam van het Bestuur en van alle Leden, de gebundelde bijdragen aan die hijzelf ooit heeft geschreven in de tijdschriften Exelcior en Concordia. Wij hopen dat hij veel aangename uren mag beleven aan deze jeugdherinneringen. Dit uniek geschenk kunnen wij hem aanbieden dankzij onze eveneens zeer verdienstelijke Broeder Norbert, die wij dan ook welgemeend daarvoor danken. Ik wil ten andere van deze gelegenheid gebruik maken om Broeder Norbert speciaal en openlijk te danken voor het vele verzorgde werk dat hij voor de Kring levert.

Het bestuur heeft het ook passend gevonden een speciaal dubbel-nummer van "Rond de Poldertoens" uit te geven ter ere van onze toegewijde secretaris. Het geschenk en het dubbelnummer worden hem straks overhandigd, samen met de bloemen voor Mevrouw Rau.

Ik verklap geen geheim als ik zeg dat Jos ietwat minder goed hoort, zodat sommige van deze dankwoorden hem misschien zijn ontgaan. Daarom wil ik hem deze toespraak als aandekken overhandigen. Mag ik vragen dat alle Bestuursleden en ook alle aanwezigen hun handtekening zouden willen plaatsen als bewijs van hun persoonlijke waardering ten overstaan van Jos:

Vanzelfsprekend druk ik de hoop uit dat we nog vele jaren met Jos zullen mogen samenwerken in hartelijke vriendschap tot verdere bloei van de Heemkundige Kring Sint-Guthago.

Tenslotte dank ik ook oprecht allen die een bijdrage leverden voor het dubbelnummer, alsook al diegenen die op een of andere wijze aan de verwezenlijking ervan hebben meegewerkt.

René De Keyser.

